

Силабус освітнього компонента

«Техніки та технології спеціального рисунку і живопису»

Освітня програма	Дизайн
Рівень вищої освіти	Перший (магістерський)
Курс	1 курс
Семестр	Очна форма здобуття освіти - 1 семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин	4 кредити ЄКТС (годин) Очна форма здобуття освіти Аудиторні: лекції: - 18 годин, практичні заняття - 14 годин Самостійна робота - 88 годин.
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Орієнтована на спеціальності	Для ОП «Дизайн»
Кафедра, що забезпечує	Кафедра архітектури і дизайну E-mail:gannamoro22@gmail.com
Тематика дисципліни	Змістовий модуль 1. Засоби спеціального рисунку. Вивчення можливостей графічних матеріалів. Пастель, вугілля, туш, сепія. Тема 1: Колаж. Види колажу. Колаж з використанням різних графічних технік для створення фактур. Тема 2: Створення імітації гравюри в техніці роботи тушшю і чорнилом. Гратаж. Змістовий модуль 2. Засоби спеціального живопису. Тема 3: «Акватинта». Можливості створення художніх текстур водорозчинними фарбами (акварель, гуаш, акрил). Особливості роботи на крейдованому та акварельному папері. Тема 4: Спеціальні технологічні прийоми акварельної техніки «по-сирому». Пейзаж, портрет, натюрморт, тварина . Застосування прийомів мішаної техніки. Тема 5: Техніка і технології пастельного живопису. Види пастелі. Підготовка основи для пастельного живопису. Пейзаж з північним саявом. Зображення тварини або птаха. Тема 6: «Сонце В. Ван Гога». Вивчення особливих прийомів техніки майстра для створення ілюзії сонячного освітлення. Папір, гуаш. Тема 7: Мішана техніка з використанням художніх матеріалів: гуаш, акрил, акварель, тканина, друкована поліграфічна продукція (журнали, газети, буклети), клей, ножиці. Змістовий модуль 3. Авторська серія графічних або живописних робіт. Темі серії робіт РГР(на вибір): а) Серія графічних або живописних робіт з зображенням архітектури Чернігова. (Історичні, культові або з дерев'яним різьбленням будівлі). б) Серія графічних або живописних робіт «Зачарована Десна». в) Серія графічних робіт для розмальовки «Легенди і казки Чернігова». (Чорно-білі та з кольоровими прикладами). г) Авторська тема серії робіт з використанням вивчених технік д) Вивчення техніки майстра. Зробити художню творчу копію з роботи відомого художника (на вибір). Обов'язково вказавши назву картини та ім'я автора).

Цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Техніки та технології спеціального рисунку і живопису» є формування системи базових знань та вмінь для самостійного створення творчих графічних серій та інших об'єктів в різних галузях візуального дизайну.
Компетентності	- ЗК 01 Здатність генерувати нові ідеї (креативність); - ЗК 6 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; - СК 1 Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією). - СК 2 Здатність проведення проєктного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проєкту. - СК 03 Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв; - СК 06 Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій; - СК 07 Здатність застосовувати засоби спеціального рисунку та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій.
Результати навчання	Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою: - РН 01 Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах; - РН 06 Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності; - РН 9 Застосовувати методику концептуального проектування та здійснювати процес проектування з урахуванням сучасних технологій і конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну. - РН 11 Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури. - РН 14 Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціалізаціями); - РН 15 Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізаціями).
Інформаційне забезпечення	https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=7811

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та
будівництва
Кафедра архітектури та дизайну

РОБОЧА ПРОГРАМА
Техніки та технології спеціального рисунку і живопису

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

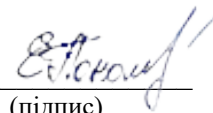
 Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__ 01 __» ____ 09 ____ 2025 р.

Розробник (-и): Морозова Г. О. старший викладач каф. АД
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну
(назва кафедри)

Протокол від «__ 1 __» вересня 2025 р. № 12

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Пономаревська О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2025-2026 н.р. 1 семестр
Викладач (-і)	Морозова Ганна Олександрівна, старший викладач
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/sost-kaf/morozova-ganna-oleksandrivna/
Контакти викладача	gannamorozz22@stu.cn.ua

1. Анотація курсу.

Освітній процес визначає обсяг знань, які повинен опанувати магістр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики. Програма курсу спрямована на формування у здобувачів ВО творчого потенціалу для подальшого його використання в особистому розвитку в різних напрямках дизайну.

Велике значення у структурі дисципліни має самостійна творча робота і контроль її ефективності для індивідуального саморозвитку, опанування вміннями та навичками, необхідними для цієї сфери людської діяльності. Застосування наукового підходу до аналізу явищ в природі і досягнень людської діяльності допомагає розвинути свій індивідуальний графічний стиль та креативність, що є невід'ємною складовою успішного спеціаліста цієї галузі.

Основним завданням вивчення дисципліни є опанування сучасними креативними техніками рисунку, теорією кольорознавства, ексклюзивними техніками і технологіями живопису, основами володіння змішаними матеріалами для створення унікального інтелектуального продукту.

Реалізація основного завдання курсу передбачає ознайомлення з теорією за змістовими модулями та практичне підтвердження одержаних знань і вмінь у вигляді виконання самостійних художніх робіт в різних мистецьких техніках.

2. Мета та цілі курсу.

Метою вивчення дисципліни «Техніки та технології спеціального рисунку і живопису» є формування системи базових знань та вмінь для самостійного створення творчих графічних серій та інших об'єктів в різних галузях візуального дизайну: а саме, книжкова ілюстрація, листівки, плакати, ескізи для друку на готових текстильних виробах, створенні фешн-ілюстрації тощо.

Загальні та спеціальні компетентності, які формує курс:

- **ЗК 01** Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- **ЗК 6** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- **СК 1** Здатність здійснювати концептуальне проєктування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією).
- **СК 2** Здатність проведення проєктного аналізу усіх впливових чинників і складових проєктування та формування авторської концепції проєкту.
- **СК 03** Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв;
- **СК 06** Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій;
- **СК 07** Здатність застосовувати засоби спеціального рисунку та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій.

ЗВО, які засвоїли запланований курс, повинні знати: основні техніки та технології художніх матеріалів для розвитку можливостей власних навичок і вмінь для створення унікального мистецького продукту.

3. Результати навчання.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою:

- **РН 01** Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах;
- **РН 06** Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності;
- **РН 9** Застосовувати методику концептуального проєктування та здійснювати процес проєктування з урахуванням сучасних технологій і конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.
- **РН 11** Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.
- **РН 14** Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціалізаціями);
- **РН 15** Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізаціями).

4. Пререквізити.

Передумовою вивчення дисципліни «Техніки та технології спеціального рисунку і живопису» є певний обсяг знань з основ образотворчого мистецтва.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні заняття	14
Самостійна робота	88
Індивідуальне завдання - графічна робота	
Всього кредитів	4 кредитів ЄКТС

Форма проведення занять: лекційні, практичні семінарські заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle та літератури.

6. Тематика курсу.

Тематика курсу складається з лекцій, які поєднані з виконанням практичних майстер класів для опанування і вивчення різноманітних прийомів і технологій в графічних та живописних техніках.

Теми лекцій і практичних майстер класів:

Змістовий модуль 1. Засоби спеціального рисунку. Вивчення можливостей графічних матеріалів. Пастель, вугілля, туш, сепія.

Тема 1: Колаж. Види колажу. Колаж з використанням різних графічних технік для створення фактур.

Тема 2: Створення імітації гравюри в техніці роботи тушшю і чорнилом. Гратаж.

Змістовий модуль 2. Засоби спеціального живопису.

Тема 3: «Акватинта». Можливості створення художніх текстур водорозчинними фарбами (акварель, гуаш, акрил). Особливості роботи на крейдованому та акварельному папері.

Тема 4: Спеціальні технологічні прийоми акварельної техніки «по-сирому».

Пейзаж, портрет, натюрморт, тварина. Застосування прийомів мішаної техніки.

Тема 5: Техніка і технології пастельного живопису. Види пастелі. Підготовка основи для пастельного живопису. Пейзаж з північним сяйвом. Зображення тварини або птаха.

Тема 6: «Сонце В. Ван Гога». Вивчення особливих прийомів техніки майстра для створення ілюзії сонячного освітлення. Папір, гуаш.

Тема 7: Мішана техніка з використанням художніх матеріалів: гуаш, акрил, акварель, тканина, друкована поліграфічна продукція (журнали, газети, буклети), клей, ножиці.

Змістовий модуль 3. Авторська серія графічних або живописних робіт. Теми серії робіт РГР(на вибір):

а) Серія графічних або живописних робіт з зображенням архітектури Чернігова. (Історичні, культові або з дерев'яним різьбленням будівлі). б) Серія графічних або живописних робіт «Зачарована Десна».

в) Серія графічних робіт для розмальовки «Легенди і казки Чернігова». (Чорно- білі та з кольоровими прикладами).

г) Авторська тема серії робіт з використанням вивчених технік і художніх прийомів.

д) Вивчення техніки майстра. Зробити художню творчу копію з роботи відомого художника (на вибір). Обов'язково вказавши назву картини та ім'я автора).

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100-бальною системою. Залік у вигляді перегляду практичних і самостійних робіт складає 40 балів, робота під час семестру складає 60 балів, з них: виконання практичних робіт 10 балів, виконання індивідуальних завдань/начерків та замальовок – 30 балів, відвідування майстер-класів – 20 балів. Додаткові/альтернативні бали можна одержати за участь у науковій роботі кафедри АД: підготовка тез на наукову конференцію – 10 балів, підготовка презентації та виступ на
	науковому семінарі – 10 балів, друк статті у фаховому збірнику – 10 балів, участь в Міжнародних, Всеукраїнських художніх виставках, фахових конкурсах, проєктах – 20 балів, участь в соціальних проєктах та благодійних аукціонах – 10 балів.

Вимоги до РГР, КР, КП тощо	Практичні завдання повинні бути виконані в повному обсязі, відповідно до навчального плану. Для творчого перегляду графічних і живописних робіт всі малюнки повинні бути оформлені в паспарту.
Практичні (лабораторні) заняття	На заняттях – виконання практичних завдань, майстер-класів, додаткові консультації із самостійних начерків, замальовок, етюдів, творчих робіт
Умови допуску до підсумкового контролю	Умова допуску до складання заліку – успішне виконання всіх творчих практичних і самостійних завдань протягом семестру

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів	
Змістовий модуль 1. Засоби спеціального рисунку.	0...	20
1 Підготовленість до лабораторних занять.	0...	4
2 графічних Самостійність виконання робіт.	0...	7
3 Своєчасність виконання графічних робіт.	0...	9
Змістовий модуль 2. Засоби спеціального живопису.	0...	20
1 Підготовленість до лабораторних занять.	0...	4
2 Самостійність виконання графічних робіт	0...	9
3 Своєчасність виконання графічних робіт.	0...	7
Змістовий модуль 3. Авторська серія графічних або живописних робіт .	0...	20
1 Підготовленість до лабораторних занять.	0...	4
2 Самостійність виконання графічних робіт	0...	7
3 Своєчасність виконання графічних робіт.	0...	9
Усього поточний і проміжний модульний контроль	0...	60
Семестровий контроль (Екзамен/диференційований залік	0...	40
Разом	0...	100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання

- 90 – 100 А (відмінно) – всі завдання виконані вчасно і у повному об'ємі, на високому мистецькому рівні, показує знання законів композиції, опанував графічні та живописні прийоми, володіє мовою просторово-графічного рішення, виявляє авторську ідею та оригінальність;
- 82-89 В (дуже добре) - всі завдання виконані вчасно і у повному об'ємі, на високому мистецькому рівні, показує знання законів композиції, опанував графічні та живописні прийоми, але присутні незначні помилки, володіє мовою просторово-графічного рішення, виявляє авторську ідею та оригінальність;
- 75-81 С (добре) - всі завдання виконані вчасно, але не у повному об'ємі через пропуски занять, на середньому мистецькому рівні показує знання законів композиції, опанував не усі графічні та живописні прийоми, присутні композиційні помилки, мовою просторово-графічного рішення володіє на середньому мистецькому рівні;
- 66-74 D (задовільно) – не всі завдання виконані вчасно, не у повному об'ємі через пропуски занять, не на достатньому мистецькому рівні показує знання законів композиції, не опанував усі графічні та живописні прийоми, присутні значні композиційні помилки, мовою просторово-графічного рішення володіє на достатньому мистецькому рівні;
- 60-65 Е (достатньо) - не всі завдання виконані, на задовільному мистецькому рівні показує знання законів композиції, не опанував графічні та живописні прийоми курсу, присутні грубі композиційні помилки, не володіє мовою просторово-графічного рішення, не сформовано власного мистецького стилю;
- 0-59 FХ (незадовільно) - не виконані завдання, не знає законів композиції, не опанував графічні та живописні прийоми курсу, не володіє мовою просторово-графічного рішення, не сформовано власного мистецького стилю, потребує повторного проходження курсу під керівництвом викладача та повторного складання.

8. Політики курсу.

Усі завдання повинні виконуватися за принципами академічної доброчесності. Усі здобувачі повинні ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності, затвердженим Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf>). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дедлайни повинні виконуватися, про строки викладач буде повідомляти заздалегідь. У випадку пропусків занять і недотримання дедлайнів без поважної причини оцінка за дисципліну не може перевищувати оцінку «задовільно» за національною шкалою.

Відвідування практичних занять є обов'язковим за умови перебування здобувача в місті Чернігові, для іногородніх застосовується режим онлайн-навчання. Обов'язково відвідувати практичні заняття та/або консультації для звітування з процесу роботи над домашніми завданнями у відповідні строки. Здобувач отримує повну підтримку у створенні графічних, живописних та творчих завдань, оскільки університет повністю забезпечує методичним фондом, а викладач забезпечує художню якість творчих майстер-класів, що є обов'язковим у дисципліні для проведення якісної і результативної практичної роботи.

Під час повітряної тривоги заняття онлайн припиняються до закінчення ПТ, а студенти, які в цей час знаходяться в Університеті миттєво спускаються в укриття, тому бажано з собою мати планшети ДВП і скетчбуки для замальовок, різні графічні матеріали.

У випадку академічної мобільності перезарахування кредитів здійснюється на підставі ПОЛОЖЕННЯ про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Для здобувачів з особливими потребами кожен випадок розглядається індивідуально, необхідно повідомити викладача на початку вивчення курсу.

9. Рекомендована література.

1. Йоганнес Іттен. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших . К., Art Huss: 2020.
2. Йоганнес Іттен. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтв. К., Art Huss: 2020.
3. Йоганнес Іттен. Наука дизайну та форми + Мистецтво кольору (комплект із 2 книг) К., Art Huss: 2020.
4. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка. Змістові модулі 1, 2. Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів
5. Стівен Фартінг. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. РА, Magazine. 2021
6. Синєпупова Н. Композиція: Тотальний контроль. К.: ArtHuss, 2019. 240 с.
7. The Art Of Pencil. DRAWING wish Gene Franks. Walter Foster Publishing, 2021.
8. Royal Watercolour Society. Watercolour Secrets. Jill Leman Rws. Bloomsbury Herbert Press 2014.